

Sameskolstyrelsen

Riksrevisionen har som ett led i den årliga revisionen av Sameskolstyrelsen granskat myndighetens interna styrning och kontroll samt Sameskolstyrelsens årsredovisning 2015. Syftet har varit att bedöma om:

- årsredovisningen i allt väsentligt är upprättad i enlighet med gällande regelverk,
- årsredovisningen ger en rättvisande bild av det ekonomiska resultatet, finansiering och finansiella ställning,
- resultatredovisningen är förenlig med övriga delar, samt om
- ledningen efterlevt de föreskrifter som är tillämpliga för användning av anslag och inkomster, samt
- huruvida det framkommit något som tyder på att ledningen inte följt förordningen om intern styrning och kontroll i sin bedömning av intern styrning och kontroll.

Vi har införskaffat en förståelse av den interna styrningen och kontrollen som bedömts vara relevant för revisionen för att kunna utforma ändamålsenliga revisionsåtgärder. Vår förståelse av den interna kontrollen är därmed begränsad och syftar inte till att uttrycka en åsikt om effektiviteten i myndighetens interna styrning och kontroll. De punkter som framgår i revisionsrapporten är sådana iakttagelser som vi har identifierat under revisionen och som bedömts vara tillräckligt viktiga att rapportera till ledningen.

Riksrevisionen önskar information senast 2016-05-23 med anledning av våra iakttagelser i denna rapport.

Sammanfattning

Riksrevisionen har lämnat två modifieringar i revisionsberättelsen. Modifieringar har lämnats för anslagsöverskridande samt en missvisande resultatredovisning.

Vid våra granskningar uppmärksammades även ett antal brister som inte framgår av årsredovisningen.

Några av våra iakttagelser och rekommendationer i denna revisionsrapport har rapporterats tidigare, både muntligt och skriftligt till myndigheten och dess ledning. Som tidigare rapporterats saknas skriftliga kompletta och uppdaterade process- och rutinbeskrivningar för väsentliga processer. Avsaknad av detta gör myndigheten

personberoende och sårbar vid exempelvis sjukdom och personalförändringar.

1. Överskridande av anslag UO 16 1:4 ap 1 – Sameskolstyrelsen (ram)

Sameskolstyrelsen har överskridit av regeringen beslutad anslagskredit med – 3 781 tkr avseende anslag UO 16 1:4 ap 1 – Sameskolstyrelsen (ram). Myndigheten har beskrivit förhållandet och orsakerna till överskridandet i årsredovisningen 2015, not 23.

Riksrevisionen har i revisionsberättelsen lämnat ett uttalande med reservation avseende efterlevnad av de föreskrifter som är tillämpliga för användning av anslag och inkomster på grund av överskridandet.

Enligt 9 § anslagsförordning (2011:223) ska myndigheten om det finns risk att anslagsmedel är otillräckliga snarast informera regeringen om detta och föreslå nödvändiga åtgärder. Myndigheten ska också informera om orsakerna till ett befarat överskridande.

Sameskolstyrelsen informerade regeringen om behovet av att höja anslagskrediten i slutet på oktober 2015. I ändringsbeslut av myndighetens regleringsbrev daterat 2015-12-03 har anslagskrediten för anslaget höjts, trots detta har anslagsöverskridande skett.

Rekommendation

Riksrevisionen rekommenderar Sameskolstyrelsen att stärka den ekonomiska uppföljningen.

2. Missvisande resultatredovisning

Enligt 3 kap 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) ska samtliga intäkter och kostnader fördelas ut på respektive verksamhetsområde.

Sameskolstyrelsen har inte fördelat ut anslagsintäkterna per verksamhetsområde, se tabell sid 38 i årsredovisningen 2015. Alla anslagsintäkter är redovisade på ett verksamhetsområde, Sameskolan. Sameskolstyrelsen har också redovisat kostnader för lokaler med felaktigt belopp inom verksamhetsområdena Samisk förskola respektive Sameskolan. Vår bedömning är att denna redovisning ger en missvisande bild av intäkter

och kostnader per verksamhetsområde. Riksrevisionen har i revisionsberättelsen lämnat ett uttalande med reservation avseende missvisande resultatredovisning.

Rekommendation

Riksrevisionen rekommenderar Sameskolstyrelsen att ta fram en fördelningsmodell där myndighetens totala intäkter och kostnader kan fördelas ut på ett rättvisande sätt för att bidra till den rättvisande bilden i myndighetens årsredovisning.

3. Överskridande av räntekontokredit

Som en följd av Sameskolstyrelsens brister i sina faktureringsrutiner har myndigheten under sammanlagt tio dagar, vid fem tillfällen under 2015, överskridit sin räntekontokredit.

Rekommendation

Riksrevisionen rekommenderar Sameskolstyrelsen att implementera rutiner för att säkerställa att överskridande av räntekontokrediten inte ska ske framöver.

4. Brister i den interna styrningen och kontrollen i väsentliga processer

Brister i den interna styrningen och kontrollen har under 2015 identifierats i bl.a. myndighetens process för; fakturering, upphandling och inköp samt inventering av anläggningstillgångar. Riksrevisionen har senast 2014 rapporterat brister avseende intern styrning och kontroll i en revisionsrapport (DNR: 32-2014-0530). I Sameskolstyrelsens svar till Riksrevisionen (daterad 2015-06-25) framgår att flera åtgärder ska vidtas. Sameskolstyrelsen skriver också till regeringen i oktober 2015 (SamS 241/2015, P100). Av denna skrivelse framgår bland annat att ett arbete för att åtgärda bristerna ska ha påbörjats men inte fått det önskvärda genomslaget i organisationen. Under revisionen 2015 har vi inte noterat någon fortsatt utveckling mot förbättrad intern styrning och kontroll inom myndighetens väsentliga processer.

Rekommendationer

Riksrevisionen rekommenderar Sameskolstyrelsen att fortsätta arbetet med att utveckla processbeskrivningar och därefter implementera rutinerna i verksamheten. Vidare rekommenderar vi myndigheten att, utöver de områden som berörs i denna rapport, även upprätta skriftliga process- och rutinbeskrivningar för samtliga väsentliga processer.

Av process- och rutinbeskrivningarna bör det framgå vilka kontroller som ska utföras, vilka risker dessa kontroller täcker, när dessa kontroller ska ske, hur kontrollerna ska dokumenteras samt vem som ansvarar för utförandet av kontrollen.

Av punkt 4.1 – 4.3 nedan följer specifika iakttagelser i tre av myndighetens väsentliga processer.

4.1. Intäkter av avgifter

Sameskolstyrelsen finansierar delar av verksamheten med avgiftsintäkter. Under 2015 uppgick myndighetens intäkter av avgifter till ca 34 mnkr (motsvarar ca 46 % av Sameskolstyrelsens totala intäkter).

Fakturering av elevavgifter

Fakturering av avgifter hos myndigheten är en relativt komplex rutin med många manuella inslag och flera olika typer av fakturamottagare. Sameskolstyrelsen har en påbörjad processbeskrivning för fakturering. Faktureringen av elevavgifter ska ske med en viss periodicitet enligt förordning (SKOLFS 2011:62) om ersättning för elever i sameskolan eller i förskoleklass eller fritidshem vid en skolenhet inom sameskolan. Myndigheten har under hela året haft förseningar i sin fakturering och avgifterna har således inte intäktsförts förrän flera månader efteråt. Vid tidpunkten för vårt besök hos myndigheten hösten 2015 hade inte samtliga, för tidpunkten fakturerbara avgifter, fakturerats. Detta innebär att inbetalningarna inkommit sent vilket i sin tur inneburit att myndigheten ansträngt sin likviditet.

Avstämning av inbetalda elevavgifter

Utöver fakturerade avgifter erhåller myndigheten även intäkter av elevavgifter som inbetalas utan att fakturering sker. I dessa fall är det elevernas hemkommuner som betalar ersättning utifrån kommunens ersättningsnivå och kommunens noteringar om elever i Sameskolstyrelsens verksamhet. Vid tidpunkten för vårt besök hos myndigheten hösten 2015 noterades att Sameskolstyrelsen inte genomförde några löpande avstämningar avseende dessa inbetalningar. Görs inte avstämningar av inbetalningar riskerar SamS att gå miste om intäkter.

Påminnelser och inkasso

Myndigheten har inte skickat betalningspåminnelser för föräldraavgifter under andra halvåret 2015.

Myndigheten har inte heller skickat ärenden för föräldraavgifter till inkasso under 2015.

Rekommendationer

Riksrevisionen rekommenderar Sameskolstyrelsen att fortsätta arbetet med att utveckla samt implementera skriftliga process- och rutinbeskrivningar för hantering av elevavgifter.

Riksrevisionen rekommenderar vidare att myndigheten tillser att fakturering sker enligt det regelverk som styr elevavgifter.

Sameskolstyrelsen bör skyndsamt ta fram en modell för avstämning av inbetalade elevavgifter.

Riksrevisionen rekommenderar slutligen att myndigheten tillser att fordringar hanteras enligt förordning (KAMFS 2006:1) om hantering av statliga fordringar.

4.2. Inköp och upphandling

Sameskolstyrelsen har en påbörjad processbeskrivning för inköp- och upphandling. Sameskolstyrelsen köper in varor och tjänster till väsentliga belopp. Under 2015 uppgick myndighetens driftkostnader till ca 14 mnkr (motsvarade drygt 40 % av det tilldelade anslaget). Myndigheten gör inte systematiska uppföljningar av inköpsvolym och ramavtalsutnyttjande. Riksrevisionen bedömer att myndigheten har under 2015 brutit i sina inköp och gjort otillåtna direktinköp.

Rekommendationer

Riksrevisionen rekommenderar Sameskolstyrelsen att fortsätta arbetet med att utveckla samt implementera skriftliga process- och rutinbeskrivningar för hantering av inköp och upphandling.

Riksrevisionen rekommenderar även Sameskolstyrelsen att genomföra upphandling av de tjänster där direktinköp har skett.

Riksrevisionen rekommenderar även Sameskolstyrelsen att löpande följa upp att inköp sker enligt gällande regelverk.

4.3 Inventering av anläggningstillgångar

Myndigheten har inte genomfört någon inventering av sina materiella anläggningstillgångar under varken 2014 eller 2015. Enligt 22 § förordning (2000:606) om myndigheters bokföring (FBF) ska inventering av t.ex. kontantkassor samt maskiner och inventarier ske i den omfattning som bedöms erforderlig för att främja tillförlitlig redovisning där relevant balanspost styrks. Enligt föreskriften ska inventeringsförrättaren vara förordnad av myndigheten och denne får inte själv vara direkt ansvarig för tillgångarna ifråga.

Rekommendationer

Riksrevisionen rekommenderar Sameskolstyrelsen att följa gällande regelverk och inventera sina anläggningstillgångar och kontantkassor åtminstone en gång per år. I samband med inventeringen ska ett inventeringsprotokoll upprättas. Av protokollet ska det framgå vem som har genomfört inventeringen och när.

Vi rekommenderar vidare Sameskolstyrelsen att upprätta och implementera en skriftlig inventeringsrutin för detta förfarande.

5. Felaktigt återgiven transfereringsverksamhet

Sameskolstyrelsen får 1 000 tkr i anslag (UO 17:1 ap 7) för att bedriva integrerad samisk undervisning. Utöver denna finansiering har Sameskolstyrelsen tagit beslut om skjuta till ytterligare ca 2 300 tkr från sitt förvaltningsanslag för samma syfte.

Myndigheten tar emot ansökningar och ingår avtal med kommuner som avser att bedriva integrerad samisk undervisning. I september 2015 fattade Sameskolstyrelsen beslut om beviljade medel för perioden HT2015-VT2016.

I årsredovisningen 2015 redovisas intäkter och kostnader för denna verksamhet under resultatposterna "Intäkter av anslag" samt "Övriga driftskostnader". Vår bedömning är att dessa intäkter och kostnader bör redovisas i transfereringsavsnittet.

Rekommendationer

Riksrevisionen rekommenderar Sameskolstyrelsen att redovisa intäkter och kostnader för integrerad samisk undervisning i transfereringsavsnittet.

I de fall verksamheten överstiger 10 % av tilldelat anslag bör Sameskolstyrelsen ansöka om en bemyndiganderam från regeringen.

Ansvarig revisor Annika Karlsson har beslutat i detta ärende. Uppdragsledare Anton Lindqvist har varit föredragande.

Annika Karlsson

Anton Lindqvist

Kopia för kännedom:

Regeringen

Utbildningsdepartementet

Finansdepartementet, budgetavdelningen